

»A zdaj, moj dragi abbe, odpustite«, je končal Narcisse. »Zdaj Vam priznam, da sumim o svojem bratranču, da se ne mara kompromitirati z Vašo zadevo... Videl ga bom še, ali dobro bo, če se ne zanašate preveč nanj.«

5. Za rudniška stanovanja je uvesti mesečno odpoved, najemnikom je puščati popolno svobodo glede na organizacijo, nakup blaga itd. Tudi jih ni siliti, da jemljejo ljudi na hrano.

6. Gledati je, da se postavne datjave za invalide, vdove in sirote ne zaračunavajo na prispevke rudarjev.

7. Obstoječi delovni izkaz je nadomestiti s paritetičnim izkazom.

8. Omejiti je kazni; globam nad eno marko mora pritrčiti delavski odsek.

9. Uvesti je paritetično sestavljeno razsodišče z nepristranskim predsednikom, ki bo zravnavalo spore.

10. Ustanoviti je točilnice nealkoholnih pijač.

Rudniške uprave so odgovorile in njih odgovori so si podobni kakor jajce jajcu: z zahtevami rudarskih zvez se ne pečemo, ker niso opravičene zastopati zahteve rudarjev, pač pa se hočemo pogajati z delavskimi odseki.

Postopanje rudarskih lastnikov je čez mero izjavljajo: Najprvo je njih organizacija izjavila, da ni kompetentna, in je zavrnila zveze na posamezne rudniške uprave; te pa odrekajo kompetenco rudarskim zvezam in pravijo, da se hočejo pogajati le s svojimi delavskimi odseki. Manever rudniške gospode je prozoren: Delavski odseki so popolnoma odvisni od rudniških uprav; na tak način so nameravali zadušiti rudarske zahteve in razdrobiti enoten delavski nastop.

Ampak to pot so si gospodje opekli prste. Prevečkrat so že zvodili delavstvo za nos, da bi jim bilo še to pot nasledlo. Na včeraj sklicana odločilna konferenca rudarskih zaupnikov iz vsega rensko-vestfalskega okrožja se ni zadovoljila z odgovori rudniških uprav in razglasila generalno stavko. Rudarji niso iskali boja in so želeli mir; ampak ustrašili se niso boja, ki jim je bil usiljen. Med rudarji vlada silno razburjenje in nepopisna bojovitost. Če stavka ni že popred izbruhnila, je le sijajen dokaz za železno disciplino organiziranih rudarjev, ki so čakali parole. Bojni paroli pa bodo veselo sledili v ogromni večini.

Odgovornost za rudarsko stavko, ki bo kakor težak udarec zadela procvetajočo nemško industrijo, zadene v prvi vrsti intrinzične rudniške barone, ki hočejo ostati absolutni gospodarji v svojih jamah. Nič manjše odgovornosti pa ni deležna vlada, ki je s hudodelsko brezbrzičnostjo in ravnodušnostjo gledala razvoj stvari, ne da bi spoznala resnost in nevarnost položaja. Nemih ust, z rokami v žepu! Državni tajnik dr. Delbrück je imel v četrtek neko posvetovanje z državnimi poslanci, ki imajo stike z rudarji, pa ni vedel drugega povedati kot nasvet, da se rudarji zadovolje z odgovori in da se začno v delavskih odsekih pogajati z oholo rudniško gospodo. In še nekaj je ukrenila vlada: Zandarmerijo je mobilizirala. Po starih zgledih je snela puško s klina, vsak trenutek pripravljena, da v delavski krvi utopi delavsko gibanje.

Naravnost škandalozno pa je obnašanje krščanske rudarske organizacije, ki se odlikuje po skrajnem vetrnjaštvu. Od žolnih organizacij se prav v ničemer ne razlikuje in v sredo je že izdala parolo za organizirano stavkokaštvo. Koristno na vsem je le to, da »krščanski« ne morejo preprečiti stavke, niti izdatne škode ji ne morejo delati, ker stavkokaške parole »krščanske« organizacije niti nje člani ne bodo povsod ubogali. Stavka bo opravila vsekako tudi to koristno delo, da ustavi rokodelstvo tej nečedni klerikalni organizaciji in da ji pokažejo še tisti rudarji hrbet, ki so ji doslej slepo sledili.

Iz Nemčije so nam došla o generalni stavki rudarjev sledeče brzojavne vesti:

Proklamacija generalne rudarske stavke v rensko-vestfalskem okrožju.

Dortmund, 11. marca. Včeraj je zborovala konferenca rudarskih zaupnikov iz vsega rensko-vestfalskega premogovnega okrožja. Konferenca je odklonila predlog rudniških uprav, da se pogajajo o mezdni zahtevah rudarjev s posameznimi delavskimi odseki in sklenil generalno stavko v vseh rudnikih rensko-vestfalskega okrožja.

Publikacija generalne stavke.

Dortmund, 11. marca. Včeraj ob 5. popoldne so bili po vsem rudniškem okrožju velikanski rudarski shodi, sklicani od socialno-demokratske rudarske zveze, da od poljske strokovne zveze in od Hirsch-Dunkerjevega društva. Z nepopisnim navdušenjem so rudarji povsod sprejeli sklep konference rudarskih zaupnikov, ki proglasa splošno stavko po vseh premogovnikih rensko-vestfalskega okrožja.

Vlada »posreduje«.

Dortmund, 11. marca. Vlada je v zadnjih dneh koncentrirala silne množice žandarjev v stavkovnem okrožju. V Hamu je dospelo 40 vagonov žandarmerije, namenjeno za ruhrsko pokrajino. Včeraj je dospelo iz Hannoverkega, iz Schleswig-Holsteina, iz Poznanjskega in z dolnega Porenja na tisoče orožnikov v rensko-vestfalski revir. Zlasti mnogo žandarmerije je komandirane v kraje, kjer ima organizacija krščanskih stavkokazov kaj tal. Za vse slučaje je pripravljena tudi vojaščina.

Mir v premogovnikih.

Dortmund, 11. marca ob 8. popoldne. Po doslej došlih poročilih, se stavka razteza na vse rudnike ruhrskega revirja. Število stavkajočih se ne da ugotoviti. Vsekako pa presega 150.000.

Koncesije v pruski Sleziji.

Walzburg, 11. marca. Doljenjšlezjski rudniški lastniki so povišali mezde s 1. aprilom na podlagi zaslužkov z l. 1908, ki so bili doslej najvišji.

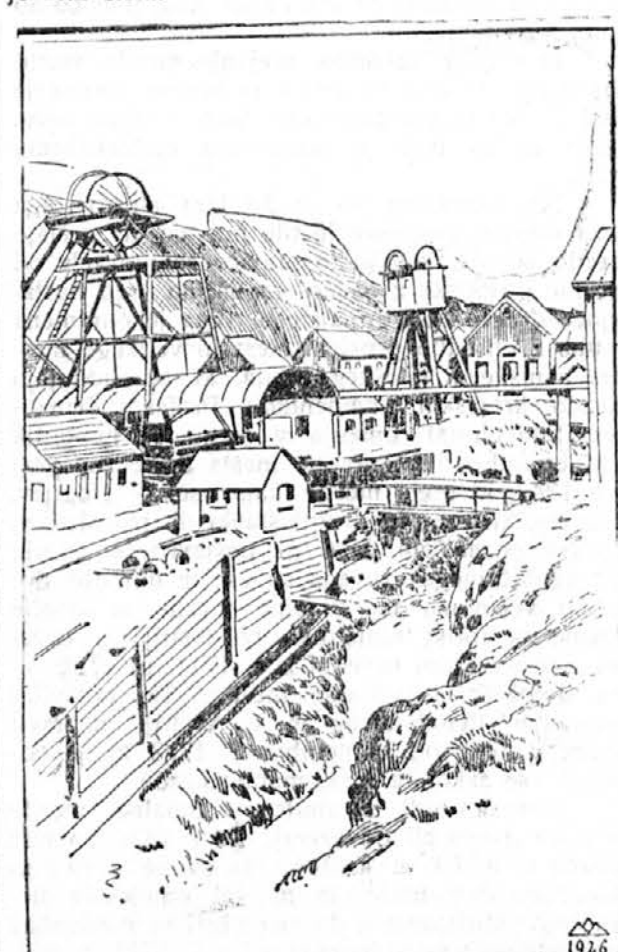
Začarani Cardiff.

Iz Cardiffa, središča južnovaleškega rudniškega okrožja, piše dopisnik lista »Daily Chronicle«:

Stavka traja zdaj pet dni in niti gram premoga ne pride iz jam. Smrtna tišina plava nad premogovnimi poljanami, nobeno znamenje življenja se ne oglasi iz rudnikov.

Včeraj dopoldne sem šel v Aberdare Valley, da si ogledam rudnike Powell Duffryn, ki so največji v južnem Walesu. Po vsej dolini, kjer se vrsti jama za jama in se združujejo neštествi dimniki v črno verigo gričev, je ležala zapuščenost in praznota v zraku. Drugače pa vidiš tu brezkončno vrsto premogovnih voz, ki drče v Cardiff. Včeraj je bila cesta zapuščena in prazna.

Železnice za premogovni promet so ustavile delo in v cardiffkem pristanišču ne opaziš nobene ladje prihajati in odhajati. Strašen je grobni mir v Cardiffu in po drugih mestih; tesno lega na srce. Pričakoval sem, da bodo ulice polne razburjenih ljudi, a šel sem kakor skozi pokopališča. V Abermanu sem slišal odmev svojih korakov. V Pontpridu sem videl komaj tucat ljudi na cesti. Mislim, da rudarji prve dni svojih počitnic prespe v posteljah, da se po brezkončni vrsti let napornega dela enkrat popolnoma odpčijejo. Tisti redki ljudje, ki sem jih videl, pa niso imeli nič premogarskega na sebi. Snežnobele so bile njih roke in obraz, nedeljska obleka je bila čista.

Eine stillstehende englische Kohlengrube

Strašen, tesnoben vtisk zbujata Cardiff sam. Navadili smo se, da si mislimo to mesto kakor čebelnjak. Dim iz tisočih dimnikov zatemnjuje nebo, neprenehoma drče tovorni in premogovni vozovi po cestah za promet, pristanišče nudi pogled najmarljivejših delavnosti. Tu vidiš na tisoče čvrstih delavcev, ki se zgrinjajo okrog dokov, preže na delo, tam pri dvigalju sidra, tam pri nalaganju. Vse to se je spremenilo kakor na mah. Samo tupatam se vije iz dimnikov dim navzgor in svetlomodrega neba ne zagrinjajo sopare. Ceste so prazne, le malo vozov opaziš in v pristanišču je grobna tišina. Samo iz gostiln vrešče glasni in razposajeni glasovi.

Včeraj je imel priljubljeni, od delavcev skoro oboževani voditelj valeških rudarjev, Bernon Hartshorn, shod v Meastagu, nedaleč od Cardiffa. Na shod je prišlo 2000 rudarjev, krepko, svečano, skoro veselo so stopili v dvorano.

Hartshorn je dejal med drugim: »Zveza je skrčila svoje zahteve do minuma, ta minimum pa moramo priboriti, brez pogovora in v vseh okoliščinah. Ako zapusti rudar delo, si mora biti gotov, da je zaslužil na teden 52 kron in niti vinarja ne manj.«

V Cardiffu je nad 10.000 železničarjev in delavcev na dokih brez dela.

NOVICE.

* Dr. Skarda umrl. V Pragi je umrl v petek ob 5. uri predsednik mladočehškega izvrševalnega odbora član gosposke zbornice doktor Vaclav Skarda. Dr. Vaclav Skarda je pred kakimi 14 dnevi v pisarni tako nesrečno padel, da si je izvil noge in so ga morali peljati domov. Nato se mu je napravil hud sen, vsled česar so se zdravniki odločili za operacijo, ki pa ni dosegla zaželenega uspeha. Nato je pritisnila pljučnica. V petek dopoldne je dr. Vaclav Skarda silno oslavelo srce in popoldne ob 5. uri je umrl. Dr. Vaclav Skarda je bil občinski svetnik in prisednik deželne odbora v Pragi. Od l. 1894. je bil tudi deželni poslanec in je opravljal še več javnih in uradnih in zasebnih funkcij. Udeleževal se je tudi češkoslovenskih mirovnih pogajanj. Pogreb je danes in ga pokopljejo na deželne stroške.

* Mornarja sta dezertirala. V Pireju sta dezertirala dva dalmatinska mornarja z avstro-ogrske križarke »Marija Terezija« in pobegnila v Aleksandrijo, kjer so ju na posredovanju avstrijskega konzula prijeli. Prepekljali so ju nazaj v Pirej in izročili ondodnemu avstrijskemu konzulatu.

* Iz nesrečne ljubezni. V Zgornjem Wagramu na nižjem Avstrijskem je imel delavec Franc Hirschmayer ljubezensko razmerje s služkinjo Rozino. Körstnerjevo iz St. Pöltna. Hotel jo je poročiti, s čimer pa Körstnerjeva ni bila zadovoljna, ampak je ljubimca odslovila. Ta si je vzel hudo k sreči; šel je, še enkrat k trdosrčni ljubici in ko ga je ta zopet zavrnila, je potegnil revolver, in ustrelil nanjo, a je ni zadel. Nato je obrnil orožje nase. Strel ga je samo neznatno oprasnil na prsih. Ko pa je vnovič nameril orožje na ljubico, ga je ta zgrabila za vrat in ga treščila z revolverjem, vred po stopnicah. Hirschmayer je šel ves obupan domov in je pil fosforovo raztopino. Ker strup

ni imel zaželenega učinka, se je obesil, a so ga še pravočasno odvezali in odnesli v bolnico.

* Stavka hrvaških srednješolcev. Zagrebški srednješolski dijaki so dobili od svojih kolegov v Sušaku, Bakru in Senju poziv, da naj se pridružijo v znak protesta proti nastopu oblasti pri zadnjih demonstracijah. Stavki. Vršilo se je nato posvetovanje dijaških zastopnikov, ki pa ni imelo nobenega uspeha. Včeraj dopoldne so zapustili dijaki trgovske akademije šolo in so odšli na ceste, kjer so demonstrirali proti postopanju oblasti in bana Cuvaja. Nato so šli na vseučiliški trg, kjer so improvizirali shod. Ko so začeli peti narodno himno, je prišla policija na konjih ter razglašala dijak. Odposlanstva dijakov so hotela nato pregovoriti tudi druge dijake, da se pridružijo stavki, vendar niso mogli priti do dijakov, ker so dali ravnatelj zapreti duri. Uradni list pozivlje starše, da naj pomirijo dijake, ker bi morala sicer šolska oblast zapreti šole.

* V balkanskih gorah. Med Poligrom in Hierissonom so napadli grški četaši dva uradnika in je odpeljali v gore. Smatrali so ju najbrž za rudniška ravnatelja ter pričakovali visoke odkupnine.

* Najvišja železnica na svetu. Med Čile in Bolivijo so položili čez visoke Ande železniški tir. S tem je dograjena najvišja železnica sveta.

* Velika starinjska najdba. Pri Auxerre je delal kmet na polju. Pri tem je zadel na posodo s 4000 zlatimi in bakrenimi rimskimi novci. Najdba je zbudila veliko pozornost in jo smatrajo za nekaj izvanrednega.

* Zrakoplov je ušel. V Londonu se je dogodil zrakoplovcu Tunbridge-Wellsu nenavaden slučaj. Zrakoplovec je bil sedel na svoj prostor in se je hotel spustiti v zrak. Nenadoma se stroj močno stresel in ga vrže raz sebe. Nato se je dvignil letalni stroj sam brez vodnika v ozračje in kmalu izginil strmečim gledalcem izpred oči. Kljub temu, da so ubežni zrakoplov zasledovali z avtomobili, niso mogli dognati sledi njegovega bega. Zrakoplovcu se ni zgodilo nič.

* Katastrofalen požar v Čikagu. V Čikagu je izbruhnil 9. t. m. zjutraj ogenj v prenočišču, kjer je bilo 175 oseb. Ogenj se je širil z neznanstveno naglico in je presenetil ljudi v spanju. Mnogo oseb je poskakalo z gorečega poslopja ter so jih prestregli z rjuhami, a so se poškodovali. Kolikor je znano dosedaj, je mrtvih šest oseb. Sodijo pa, da je doletela še enkrat toliko nesrečnikov smrt pod razvalinami.

* Francoski minister javnih del o rudarskih zahtevah. Na socialistično interpelacijo, kaj namerava vlada ukreniti, da ugoditi zahtevam francoskih rudarjev, je odgovoril minister javnih del Leon Bourgeois, da zaupa razsodnosti francoskih rudarjev. Vlada je pripravljena na sodelovanje s poslansko zbornico v zadevi rudarskega zakona. Minister je končno prosil rudarje, da ne dvomijo v pravičnost in dobro voljo vlade. Kako se razlikujejo besede francoskega ministra od praznega in ošabnega modrovanja našega Trnke o rudarskih zahtevah.

* Varuj se mladino pred škofi. Brnski škof in grof Huyn je izdal odlok, ki sili sedem- in osemletne šolske otroke k izpovedi in obhajilu. Zoper to nesprejemno škofovo odredbo so vložili socialno-demokratski mestni zastopniki v Brnu protestni predlog, ki nalaga zastopnikom občine v mestnem šolskem svetu, da se upro znižanju starostne meje šolskih otrok za izpoved in obhajilo iz postavnih, vzgojnih in zdravstvenih razlogov. Enak nalog so dobili tudi zastopniki brnskega mesta v deželnem šolskem svetu. Predlog, ki so ga podpirali tudi meščanski zastopniki, je bil soglasno sprejet.

Raould Amundzen.

Zoper preplavljajo svet vesti o odkritju južnega tečaja. Topot pripoveduje o Norvežanu Raouldu Amundzenu, da je odkril južni tečaj in na Norveškem je že vse v velikem ponosnem veselju nad velikim uspehom svojega rojaka. Zategadelj ne bo odveč, ako podamo v glavnih obrih nekaj življenjskih podatkov o Raouldu Amundzenu. Raould Amundzen je bil rojen v Borje na Norveškem, zdaj je star 39 let. Zgodaj se je že udeleževal voženj na severno ledeno morje. Leta 1897. je bil prvi poročnik na belgijski ladji »Belgica«, ki se je udeležila ekspedicije na južni tečaj. Pozneje se je nadalje izobraževal na morskimi stražniki v Hamburgu. Kmalu si je kupil majhno jadralnico »Gjøra« in odplul z njo leta 1903. na sever. Tri zime je moral prebiti visoko na severu, preden se je utegnil vrniti leta 1906. skozi Byerinskó cesto preko San Francisca. O tem potovanju, ki je prineslo dragocenih znanstvenih uspehov, je napisal knjigo: »Severozahodna pot«.

Meseca junija 1910 je nastopil Amundzen na Nansovi ladji »Fram« novo potovanje na tečaj. Pravzaprav je nameraval potovati okolo rta Rog, ob zahodni ameriški obali v San Francisco in odtod na severni tečaj; ko pa je dospel septembra 1910 v Madejro, se je odločil, da se udeleži mednarodne tekme na južni tečaj. Amundzen je zapustil februarja 1911 na 164 stopinj zahodne dolžine in 78 in pol stopinj južne širine ladjo »Fram«, da preišče z osmimi možmi in 115 psi ledene krajine in nastopi s sanmi potovanje na južni tečaj. »Fram« pa se je vrnil v Buenos Aires.

Ljubljana in Kranjsko

— Pozno spoznanje. Kranjska dežela je do sledj plačevala vitez Hohenblumu letni tributat 1000 K za vratolomno agitacijo njegovce poljedelske centrale, ki se v interesu veleagrarnih oderuhov peha za visoko carino na žito, krmo in na živino. Naš glas je bil dolgo glas vnebovpijočega v puščavi in klerikalci so nas pri kmetih obrekovali, da hočemo pogoniti vse kmetije na boben. Nas ta lažnjiva agitacija ni prav nič skelala, ker smo vedeli, da so z nami dejstva. Sedaj so pripaljali za nami tudi klerikalci: ustrašili so se sádov svoje »kmečke« politike. Samo v letu 1910. so se kmečka posestva na Kranjskem na novo obremenila za 24.307.258 K, raz-

bremenila pa samo za 12.821.114 K, posestnike je izpremenilo posestev v vrednosti 35.136.877 K (od teh po kupnih pogodbah 25.460.615 K, po prisilni dražbi 758.804 K, zaradi smrti 7.239.706 kron). Deželni zbor je že odklonil podpora Hohenblumu in sobotni »Slovenec« že ponavlja naše besede, da imajo od carin na žito in krmo koristi samo veleposestniki in podpisuje trditev, da gospodarski propad alpskih dežel ni več daleč, če se zgodi, da bodo v novih trgovskih pogodbah zopet z veliko carino na žito in krmliva obremenjene. Pa se le giblje v klerikalnih glavah.

— Prepovedan shod v Škofji Loki. Včeraj sklicani shod socialno demokratske stranke v Škofji Loki je okrajno glavarstvo razpustilo, češ da je bil prekasno naznanjen. Zborovališče je zastražila žandarmerija. Vsled te odredbe okrajnega glavarstva bo shod prihodnjega nedelje.

— Rudarska zadruga II. skupine z 1. Kranjsko ima svoj redni letni občni zbor dne 24. t. m. v Ljubljani.

— Umrli so v Ljubljani: Jožefa Milavec, pomožna usmiljenka, 23 let. — Marijana Žirovnik, delavka, 62 let. — Elizabeta Merzlake, pomožna usmiljenka, 23 let. — Ljudmila Pokorn, zasebnica, 28 let. — Matevž Medič, prosjak, 74 let. — Marija Hribar, gostačeva žena, 78 let.

— Obrtna zadruga za blejsko okolico in Bohinj je imela 3. marca ob 3. popoldne v prostorih hotela »Triglav« na Bledu svoj redni občni zbor. Zadruga šteje na Bledu 123 članov, v Gorjah 76, v Boh. Bistrici 72, v Srednji vasi 56 in v Ribnem 34, skupaj 361. Na novo je dobilo obrt 11 članov, 15 pa jih je v letu obrt opustilo. Iz poročila načelnika g. Lebarja povzemamo, da je pošteno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu odklonilo prošnjo zadruga, da vsaj za poletje ustanovi poštini urad na blejski postaji. Z izgovorom — da ni denarja. — S pomočjo obrtno-pospeševalnega urada je zadruga priredila tečaj za knjigovodstvo in korespondenco, ki ga je obiskovalo 30 udeležencev. Tečaj je trajal od 9. novembra 1911 do 7. januarja 1912 v prostorih blejske ljudske šole, ki jih je zadruga brezplačno odstopila krajini šolski svet. — V minulem letu je politična oblast na naznanilo obrtne zadruga kaznovala 19 obrtnikov vsled prestopa obrtnega reda na skupno globo 95 kron, ki so jih vplačali v zadrugo bolniško blagajno. — Obrtni nadaljevalni šoli na Bledu je zadruga za šolsko leto 1910/11 izplačala subvencijo 100 K. — Pomožniški izkušnji sta bili v minulem letu dve tretje je bilo preizkušenih 13 učencev, ki so svoje naloge dobro izvršili, in sicer: 3 ključarski, 2 kleparski, 3 krojaški, 2 kovaški, 2 sedlarski in 1 slikarski učenec. — Tečaj za avtogensko varenje, ki ga je priredil obrtno-pospeševalni zavod v Ljubljani, se od blejske zadruga ni udeležil nihče. — Glede na novi strokovni list, ki ga namerava izdajati obrtno-pospeševalni zavod v Ljubljani, se izraža želja, da naj ne stane več nego 5 K celo leto in da naj izhaja mesečno enkrat. — Iz računskega poročila podnačelnika g. Repeta posnemamo, da je bilo dohodkov 955 K 49 vinarjev in stroškov 924 K 25 vinarjev. Rezervna glavica je znašala na začetku lanskega leta 1685 K 23 vinarjev in je narasla na 1716 K 47 vinarjev; denar je naložen v posojilnici za Bled in okolico. — Za leto 1912 je proračunanih 300 K dohodkov in 270 K stroškov. — Za računsko preglednike je občni zbor izvolil gg. Jos. Žirovnika, Ivana Rusa z Bleda in Ivana Mencingerja iz Boh. Bistrice. V nadzorstvo zadruga bolniške blagajne je bil izvoljen z večino glasov dosedanji član g. Ivan Plemlj, zidarski mojster na Bledu, v odbor bolniške blagajne pa dosedanji član g. Ivan Pretnar, trgovec na Bledu. Za gorjanskega zaupnika je bil izvoljen z večino glasov g. Josip Pristov, krojaški mojster v Gorjah, za njegovega namestnika g. Andrej Jakopič. Dosedanjemu zaupniku g. Ivanu Poklukarju je občni zbor izrekel zahvalo. — Občni zbor se je izrekel soglasno proti ustanovitvi obrtne zadruga pekov in klobučarjev za vso Kranjsko Z motivacijo, da so interesi teh obrtov zadostno varovani v splošni obrtni zadrugi. — Tudi proti pristopu k zvezi obrtnih zadrug se je za enkrat izrekel občni zbor, češ da za sedaj ni te potrebe.

— Nevaren tat. Na Vinici je bilo pri trgovcu Jurju Šterku ponoči med 2. in 3. novembrom lanskega leta vlomljeno. Storiči so izvili pri enem oknu omrežje in so pokradli blaga v vrednosti bojda čez 800 K. Na sumu so imeli nekega Lazo Serdarja, doma menda iz Slunja pri Ogulinu na Hrvaškem, ker so ga zasačili orožniki o mraku dne 2. novembra 1911. ko se je priplazil ob Kolpi navzdol do viniškega mostu in se izkazal z delavsko knjižico, izdano na ime Lazo Serdarja. Orožnikom je dejal, da prihaja iz Kočevja. Par tednov pozneje so ga aretirali orožniki v Cerknici na Notranjskem. Serdar je izprva tajil, da je bil kdaj na Vinici, potem je to sicer priznal, rekel pa, da nič ne ve o tatvini pri Šterku. Šterk pa je spoznal tisto oleko, ki jo je nosil Serdar ob času aretacije in kos o jo bili poslali Šterku na ogled, za tisto obleko, ki mu je bila ukradena pri omenjenem vlovu. Serdar se še ni vdal, da je on tat, pač pa je pristal na to, da Serdar ni njegovo pravo ime in da se piše Gjuro Perić. No, nazadnje je pričel trditi, da tudi Gjuro Perić ni njegovo pravo ime in da se piše pravzaprav Feodor Dimitrovič. Nazadnje je obveljalo njegovo pravo ime Gjuro Perić, obveljal pa je tudi sum, ki smo ga tu v Ljubljani že dlje časa gojili, da je bil udeleževalec zagonetnih Gjuro Perić, tudi priv lomu v trgovino trgovca Lipaha v Dobrunjah, ker se je izvršil ta vlov ravno toliko dni popreje, kolikor je razbil Perić, da je prišel z vlakom iz Ljubljane v Kočevje in od tod peš do novega vira — do trgovine Jurja Šterka na Vinici. Perić je bil pri okrožnem sodišču v Novem mestu 13 mesecev zapora, radi vlovu v Dobrunjah se bo pa v Ljubljani zagovarjal.

— Bitka med cigani. Kakor smo poročali je cigan Rihard Rajhard umoril v Brusnicah svojega tovariša cigana Raka. V pretepu je bil tudi Rihard Rajhard smrtno nevarno ranjen. Te poškodbe mu je prizadel cigan Rak, tako da je imel Rajhard vso glavo razbito in bil tudi po družini delih života obkolan. Dne 8. t. m. je tudi cigan Rihard Rajhard vsled poškodb v preiskovalnih zaporih v Novem mestu umrl. Pa tudi neka ciganka — pravijo da je rajnega

na gruču in črtno dristvenega glasil

Wekre je razbil delavstvo do strahu. Iz strahu, da se iz razburjenja izcimi nevaren konflikt, je kršćansko-socialna gospoda v občinskem odseku za cestne železnice sklenila izjavo, da ostane koalicijska pravica cestnih železničarjev nekaljena, kakor je določena v službenem redu. Vsled klavrne retirade klerikalnih mogotcev so dunajski cestni železničarji v četrtek na dveh velikanskih shodih sklenili, da vztrajajo z neomajno zvestobo v strokovnem društvu, vsak hip pripravljeni, da z bojem zavarujejo svojo koalicijsko pravico, po kateri preži klerikalna konkurenca, revno Kunschakovo kršćansko-socialno društvo. Uspeh terorističnega klerikalnega naskoka na organizacije cestnih železničarjev je bil ta, da je na obeh shodih prigrisalo toliko cestnih železničarjev svoj pristop v organizacije, da so pošle pristopne izjave.

— **Splošen izpor krojačev na Nemškem.** Dne 8. t. m. je imela splošna nemška zveza delodajalcev za krojaško obrt skupno z berlinsko podružnico zborovanje. Zveza je definitivno razglasila splošen izpor v moški konfekciji; izpor se je začel že v soboto ob 7. zvečer in se razteza na 157 nemških mest. Samo za Berlin pride v poštev 226 tvevk s 4000 delavci. Splošni izpor bo obsegal vsa skup 40.000 do 50.000 krojaških pomočnikov.

ZADNJE VESTI

NA GROBOVE MARČNIH ŽRTEV.

Dunaj, 11. marca. Kakor vsako leto se je izvršila tudi letos proslava marčnih žrtve, ki so padle v boju proti absolutizmu 13. marca 1848, ob veličastni udeležbi. Vse udeležence cenijo na 30.000.

AUFFENBERGOVA DEMISIJA.

Demisija še ni sprejeta.

Dunaj, 11. marca. Potem ko je bil grof Tisza na petkovem zborovanju ogrske vladne stranke tako ostro napadel skupnega vojnega ministra Auffenberga vsled njegovega postopanja v brambni reformi in so poslanci vladne stranke s hrupnim demonstrativnim odobrevanjem še bolj podkrepili Tiszov napad, je bil položaj za vojnega ministra skrajno kritičen. Auffenberg je iz tega izjavil konsekvence ter je včeraj podal demisijo. Cesar se še ni odločil, ali sprejme demisijo ali ne; odločitev pade tekom teh dni, vsekakor še pred sestankom delegacij. Za Auffenbergovega naslednika imenuje prvega sekcijskega šefa v vojnem ministristvu generala Krobatina, ki je bil že lani v kombinaciji.

VELIKANSKI BOJ ANGLEŠKIH RUDARJEV.

Posredovanje vlade.

London, 9. marca. Vlada je vnovič povabila rudarje in rudniške posestnike, da se snidejo obenem z vladnimi zastopniki na skupno konferenco. Izvrševalni odbor rudarjev je sklenil tozadevno ukreniti vse potrebno; v ponedeljek 11. t. m. se snidejo zastopniki rudarjev na konferenco in bodo vzeli predlog vlade v pretres. Izvrševalni odbor pa je izjavil že vnaprej, da ne sprejme povabila, ako se temeljna zahteva po najnižji plači popolnoma ne izključi iz debate. Listi vidijo v sklicanju konference ugodno znamenje.

Podjetniška trma.

London, 10. marca. Zveza rudniških lastnikov iz Walesa je sklenila, da pod nobenim pogojem ne sprejme principa minimalne plače.

Ogromne posledice.

Berolin, 10. marca. Iz Londona poročajo: V Barrowu so ustavile tovarne za jeklene izdelke obrat, ker so vsled pomanjkanja premoga ugasnili vsi plavži. V Midlesboroughu gori samo 9 plavžev od 53.

Premog se nelizerno draži.

London, 10. marca. Predvčerajšnjem so naložili 7000 ton premoga za parnik, ki ga je odpeljal v Suez za ladje, ki priplujejo v Suez. Parnik je plačal 25 šillingov za tono, ki je pred stavko veljala samo 9 šillingov.

Dalekosežne posledice.

London, 10. marca. Listi prinašajo jako mrčne slike o gospodarskem položaju, ki ga je že zdaj povzročila ogromna stavka. Zaprte tovarne, nerazsvetljene ceste, prazne ladje, prazni vagoni, skrivnostna tišina: vse to daje deželni tesnoben vtisk. Oblasti dele živila med potrebne ljudi. Po mnogih mestih so razsvetljene samo še glavne ulice. Železnice so izključile okoli 3000 vlakov iz prometa. Cene živiliom, zlasti za kruh in ribe, so naglo in silno poskočile.

Prizadeti militarizem.

London, 10. marca. Mornarsko poveljstvo je brodogovju naročilo, naj kar najskrbneje varčuje s premogom.

GIBANJE AVSTRIJSKIH RUDARJEV.

Mednarodna solidarnost.

Moravska Ostrava, 10. marca. V Moravski Ostravi je bil ogromen rudarski shod, ki je pozval rudniška podjetja, naj ne pošiljajo premoga na Angleško, drugače bo izvajalo delavstvo konsekvence. Rudarji so z vsemi simpatijami na strani svojih angleških tovarišev. Obenem poziva delavstvo ostravskega rudniškega okrožja, da se takoj skliče razsodišče, ki bo ugodilo delavskim zahtevam po ureditvi plač in delovnih razmer.

PO KHUENOVIM DEMISIJI.

Programni govor grofa Tisze.

Budimpešta, 10. marca. Vladna stranka je imela včeraj sejo, kjer je zavzela stališče napram Khuenovi demisiji. Po kratkem nagovoru

grofa Khuenta, ki so mu njegovi somišljeniki prirejali velike ovacije, je imel grof Tisza skoro enourno govor, ki se je bavil s Khuenovo demisijo in s položajem, ki je nastal vsled demisije za vladno stranko. Začetkom svojega govora je izrazil svoje simpatije kabinetu, ki je odstopil, v prvi vrsti šefu kabineta. Z ozirom na resolucijo je dejal, da je samo nesporazum, ako kdo vidi v izjavi, kakor sta jo sklenila ministrski predsednik in Košutova stranka, omejitve pravic krone. Potem je Tisza jako ostro kritiziral postopanje vojnega ministra Auffenberga, ki je postopal jako nekoligialno in se vmešaval v zadeve, ki ga niso prav nič brigale. Pri izvajanjih, ki so bila naperjena proti vojnemu ministru Auffenbergu, je ploskal sleherni član stranke demonstrativno; plosk je bil dolgotrajen. Slednjič je dejal Tisza, da se bo posrečilo odstraniti pomisleke in nesporazumljenja na Dunaju. Končno da se mora posrečiti kralja prepričati, da je narodna stranka dela najbolj poklicana, da sama nastopi za kronske pravice. Z ozirom na volilno reformo se je izjavil za demokratsko volilno pravico, ki se ozira na prvenstvo madjarskega naroda in na vpliv inteligence. Nazadnje je predložil grof Tisza v smislu svojih izvajanj resolucijo, ki je bila sprejeta med velikimi ovacijami grofu Tiszi.

BUDIMPEŠTANSKI LISTI PROTI VLADNI STRANKI

Budimpešta, 10. marca. Poskus, da bi se dosegla soglasna izjava ogrskega javnega mnenja za grofa Khuenta in vladno stranko, se je izjalovil. Ravno nasprotno; večji del budimpeštanskih listov hudo napada grofa Tiszo in obsoja njegov govor. Značilno je, da pišejo najostreje ravno najbolj razširjeni in najuglednejši meščanski listi. „Pesti Naplo“ piše pod naslovom „Samomor vladne stranke“ uvodnik, ki Tiszo in narodno stranko dela naravnost zasmejuje. List pravi, da hočejo grof Tisza in njegovi fevdani somišljeniki uničiti demokratsko volilno reformo. „Pesti Hirlap“ piše podnaslovom „Pod napadno zastavo“: Akcija stranke dela je zgrešena in pogubna. Njen sklep je smešen, dvoumen in zbuja ogorčenje. Podobno in še ostreje pišejo ostali listi.

JUŽNI TEČAJ ODKRIT.

Zmaga Norvežana Amundzena.

London, 10. marca. List „Daily Chronicle“ je brzojavno obvestil kralja Jurija o odkritju južnega tečaja po Norvežanu Amundzenu. Kralj se je po svojem tajniku brzojavno zahvalil.

Narodna zbirka za Amundzena.

Kristianija, 10. marca. Norveška geografska družba je sklenila na včerajšnji seji, da predlaga vlada, naj podeli Amundzenu državni prispevek za nameravano znanstveno raziskavanje severnotočajnega morja. Obenem je sklenila družba, da priredi narodno zbirko za Amundzenovo jazikovanje.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Volitev predsednika.

London, 10. marca. Reuterjev urad poroča iz Pekinga: Poslanci so dobili poziv k volitvi predsednika, ki je danes dopoldne.

Razoroženje vojakov.

Tjentsin, 10. marca. Na kolodvoru so ustavili predvčerajšnjem francoski vojaki 200 kitajskih vojakov. Medtem, ko so jih razoroževali, je nabasal del vojakov puške. Položaj je bil zelo kritičen, slednjič je pregovoril kitajski častnik svoje vojake, da so se umaknili. Popoldne so ustavili japonski in francoski vojaki močan oddelek kitajskih vojakov, ki so se bližali Tjentsinu, in ga razorožili. V Tjentsinu se polagoma vrača mir. Mnogo pokradenega premoženja so roparjem zopet odvzeli. V Pekingu usmrčujejo vsak dan roparje.

ITALIJANSKO TURŠKA VOJNA.

Faravelli v Rimu.

Frankobrod, 10. marca. »Frankf. Ztg.« poroča iz Rima dne 9. t. m.: Admiral Faravelli, novimenuvani rihovni poveljnik združenega italijanskega brodogovja, dospe iz Tarenta v Rim, kjer se bo posvetoval z merodajnimi krogi o bližnji italijanski pomorski akciji.

Bojazen pred akcijo ruskega brodogovja.

Berlin, 10. marca. »Voss. Ztg.« poroča iz Carigrada: Tukajšnji poučeni krogi smatrajo za gotovo, da priplove rusko črnomoško brodogovje v slučaju italijanskega napada na Dardanele v Bospor.

Praske pred Bengazijem.

Rim, 10. marca. »Agenzia Stefani« poroča iz Bengazija 8. t. m.: Včeraj so bile južno od utrdb Soja t vojaške vaje več bataljonov z artiljerijo. V daljavi se je nabiral sovražnik v velikih skupinah, a se ni upal priti v strelno daljavo. Naše topništvo je oddalo par strel, ki so povzročili velik nered med sovražniki in ga prisilili, da se je umaknil. Danes poročajo, da je imel več mrtvih in ranjenih. Na naši strani je bil ranjen en konjenik. Morje je viharno in smo morali ustaviti izkrcevanje.

Turški napad na Ajncaro.

Carigrad, 10. marca. Vojno ministristvo je objavilo brzojav, da so Turki 7. t. m. naskočili Ajncaro in razdrili telefonske zveze, veliko število živali pa so pobili.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Listnica uredništva.

Sodr. V. K. v P.: Pošljite nam obljubljeno. — Idrja: Vaš dopis smo prejeli šele v soboto dopoldne. — Za sobotni list prepozno!

Celo noč
odprto
Kavarna Leon
Celo
noč odprto
Stari trg št. 30

Kavarna
Unione v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
:: se priporoča. ::

OBČNO KONZUMNO DRUŠTVO V TRBOVLJAH

vpisana zadruga z omejenim poroštvom.

Vabilo

redni občni zbor

ki bo v nedeljo dne 24. marca 1912 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih „Delavskega doma“.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorništva.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Volitev treh članov v nadzorništvo in enega namestnika.
6. Razni nasveti.

Na zborovanje imajo pristop le člani konzumnega društva.

V Trbovljah, 25. svečna 1912.

Za nadzorstvo:

Tratnik Avgust.

Peter Grobler.

Sladni čaj tovarniška znamka Sladin

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, sladne kave, puro, somatoze, sanatozen, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke i. t. d. — pijo „SLADIN“, to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj. Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekoši vse redilne pomočke. Prihrani 50 odstotkov pri denarju v gospodinjstvu. To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma. Zavilki po četrt kilograma stanejo 50 vinarjev, zahteva naj se tudi pri trgovcu. Sladni čaj se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo. — Glavne zaloge: v Ljubljani lekarna Trnkóczy; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII., Josefstadt-terstrasse 25; III., Radeckplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.

Splošna delavska zveza „VZAJEMNOST“

za Kranjsko

vabi na

III. redni letni

in objednem

ustanovni občni zbor,

ki se vrši

v nedeljo, dne 24. sušca 1912, ob pol 10. uri dopoldne 2. salonu gostilne „International“ v Ljubljani, Resljeva c. 2 v

Dnevni red:

1. Volitev komisije za pregledovanje mandatov.
2. Poročila: a) načelnika, b) blagajnika, c) tajnika, d) nadzorstva.
3. Volitev zveznega načelstva in kontrolne komisije.
4. Sklepanje o pripravljenih predlogih.
5. Raznoterosti.

Glas in sedež na občnem zboru imajo v §§ 21 do 25 določene osebe.

Imena in naslove izvoljenih delegatov je vposlati zveznemu načelstvu najkasneje do 16. marca, do istega roka je tudi vposlati načelstvu vse samostojne predloge, ker bi sicer ne prišli na zveznemu zboru v razpravo.

Ljubljana, 22. februarja 1912.

Za zvezino načelstvo:

Jos. Petrič,
t. č. tajnik.

Dr. Jos. A. Tomšič,
t. č. predsednik.

„SLAVIJA“

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“ VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za dočajo otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Življenske police banke „Slavije“ so nepredobitne in nezapadle. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54 milijonov jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenjskega oddelka K 2.496.719. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto.